N°. 3175 | 1857

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 12 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 10 Oktober.

Eenige bijzonderheden omtrent de grieksch-vereenigde Kerk in Syrië en het Bisdom van Mgr. Ata.

Zijne Hoogwaardigheid Mgr. Gregorius Ata, Aartsbisschop der grieksch-vereenigde Kerk van Homs en van Hama, bevindt zich in Nederland, ten einde de milddadigheid der geloovigen voor zijn bisdom in te roepen. Eenige mededeelingen omtrent de grieksch-vereenigde Kerk in Syrië en het aartsbisdom van den hoogen Prelaat, die ons bezoekt, zullen niet zonder belangstelling worden vernomen.

Het verdient opmerking, dat in het Oosten, en vooral in Syrië, verscheidene katholieke natiën zijn, waarvan ieder zijn Patriarch, zijn Bisschoppen en zijn bijzonderen ritus heeft, maar allen spreken het arabiesch, dat de landtaal is. Zoo hebben de Maronieten hun patriarch, die op den Libanon woont en den titel draagt van Patriarch van Antiochië; de Latijnen hebben hun patriarch te Jeruzalem; de syriaksche natie heeft haar patriarch te Merdina in Mezopotamië en draagt ook den naam van Patriarch van Antiochië; de armeniaansche natie heeft haar patriarch op den Libanon; de chaldeeuwsche natie heeft haar patriarch te Mossul; de grieksch-katholieke natie heeft haar patriarch te Damaskus, hoofdstad van Syrië. Deze laatste, door een voorregt van Gregorius XVI, dat door Pius IX bevestigd is, draagt den naam van Patriarch van Antiochië, Alexandrië en Jeruzalem.

Mgr. Ata behoort tot de laatste, vroeger zoo bloeijende, natie, die aan de Kerk St. Johannes Chrysostomus, St. Bazilius, St. Gregorius van Nazianze, St. Athanasius, St. Cyrillus, St. Johannes Damascenus en anderen geschonken heeft, wier geschriften nog den roem van het Katholicismus uitmaken. Deze natie bleef altijd aan den H. Stoel verknocht, tot aan de negende eeuw, als, wanneer de scheuring van Photius plaats had. Na ongeveer vijf honderd jaren tweedragt, in 1439, beraamden de Keizer Joannes Paleologus, Josephus, Patriarch van Konstantinopel, en de voornaamste metropolitanen der oostersche Kerk, in het Koncilie van Florence vergaderd met den Paus Eugenius IV, een middel om beide Kerken te vereenigen. De verzoening werd onderteekend en bezegeld door al de Kerkvaders. Maar Marcus, metropolitaan van Efeze, den gelukkigen afloop van het Koncilie ziende, verliet in stilte Florence en vertrok naar Konstantinopel. Daar hernieuwde hij de scheuring tot het ongeluk der oostersche Christenen; want kort daarop viel het grieksche rijk onder de slagen van Mahomet Fathih in 1453.

Het nieuwe schisma verspreidde zich zeer snel in de verschillende kerken van het Oosten, vooral te Konstantinopel; maar Antiochië verkeerde in beteren toestand, dank hebbe de katholieke Patriarchen, die van tijd tot tijd dien zetel bekleedden. Die toestand duurde tot in 1724.

Athanasius, Patriarch van Antiochië, stierf toen te Aleppo. De katholieke Bisschoppen vereenigden zich te Damaskus en gaven hem als opvolger Cyrillus, leerling van de Propaganda. De H. Vader nam met deze benoeming genoegen en zond het *pallium* aan den nieuwen Patriarch.

Silvester, Diaken van Athanasius, vijand van Cyrillis, bevond zich toen te Konstantinopel. Hij beloofde aan den schismatieken Patriarch dier stad, de geheele grieksch-katholieke natie tot het schisma terug te brengen, wanneer hij hem met het patriarchaat van Antiochië wilde bekleeden. Hij werd daarop benoemd en naar Syrië gezonden, van firmans voorzien, die de verbannings akte van Cyrillis bevatten. Toen begonnen de vervolgingen op nieuw.

Wij kunnen ons niet weerhouden hier de hatelijke feiten aan te wijzen, waaraan de schismatieke Patriarch zich schuldig maakte, vooral in de dioceezen Homs en Hama. In overeenstemming met de turksche Regering vervolgde hij de Christenen van Hama, die ellende en kwellingen van allerlei aard te verduren hadden.

Hij verbande die Christenen, maakte zich van hunne kerken meester en gaf die aan schismatieke priesters; en toen had de verstrooijing der Katholieken plaats.

Vervolgens kwam hij te Homs, waar hij op dezelfde wijs te werk ging, den katholieken Bisschop verbande en zich meester maakte van de twee kerken dier stad. Degenen der Katholieken, welke het schisma niet wilden omhelzen, waren verpligt zich te verbergen, en nu en dan bragt een ijverig priester aan deze ongelukkigen de hulpmiddelen der godsdienst. Deze toestand duurde tot in 1770. Toen de Katholieken geloofden dat zij zich vrijer konden vertoonen, gingen hun priesters de Mis lezen in armoedige huizen. Maar weldra begonnen de vervolgingen op nieuw. Men wierp de priesters en de geloovigen in den kerker en verklaarde hun goederen verbeurd. De vervolgingen gingen zelfs tot barbaarschheid over, en door middel van puntige rieten, welke men onder de nagels der martelaren stak, beproefde men, maar te vergeefs, hun standvastigheid te overwinnen. Vervolgens werd, door een beschikking van den turkschen landvoogd, elk katholiek, die zich niet aan den schismatieken Patriarch onderwierp, meêdoogenloos uit de stad verjaagd. De Bisschop van Homs en Hama trok zich van toen af op den Libanon terug.

Maar dit was niet alles. In 1820 hernieuwde de schismatieke Patriarch Seraphin de vervolging in Syrië, en op éénen dag werden te Aleppo elf Katholieken vermoord. Alle priesters werden uit Homs, Hama, Aleppo en Damaskus verbannen. Toen kwam een groot aantal katholieke Grieken zich te Livorno nederzetten, waar zij heden nog zijn.

De vervolgingen duurden tot in 1830, dat is te zeggen tot het tijdstip, waarop Sultan Mohamed het Hatti-Sherif gaf, 'twelk de Katholieken onafhankelijk van de schismatieken verklaarde. De grieksch-katholieke Patriarch, mgr. Maximo Mazloum ging toen te Damaskus wonen. Zijn opvolger is thans mgr. Clemens Bahus.

Hoewel de grieksch-katholieke natie in talrijke landen verspreid is, heeft de geestelijke hierarchie evenwel haar voornamen zetel in Syrië. De Patriarch heeft altijd Aartsbisschoppen en Bisschoppen, welke hem onderworpen zijn, te weten: de Aartsbisschoppen van Tyrus, van Aleppo, van Hauran, van Homs en Hama, de Bisschop van Sidon, van Beyruth, van Acre, van Forzoul en Zahle, van Balbeth en Tripoli, den Suffragaan-Bisschop van den zetel van Antiochië en dien van den zetel van Alexandrië.

De grieksch-katholieke natie in Syrië spreekt arabiesch, zooals wij gezegd hebben. De Mis wordt gelezen volgens de liturgie van St-Jan Chrysostomus en van den H. Basilius. Spreken wij nu van het diocees van Homs en Hama. Mgr. Gregorius Ata werd in 1812 te Zahle, een merkwaardige stad op den berg Libanon, geboren. Zijn familie was van groot aanzien. In 1848 verkozen en gewijd, was hij de eerste Bisschop, die, na zoo veel jaren vervolging, het toevlugtsoord op den berg Libanon mogt verlaten, om in zijn diocees te rezideeren, dat zich in Syrië bevindt tusschen Damaskus ten zuiden, Aleppo ten noorden en Palmyra ten oosten. Het bevat vele Katholieken, hier en daar tusschen de Turken en de schismatieken verspreid. De geheele bevolking van dat diocees telt ongeveer 500,000 zielen. In de drie steden Homs, Hama en Deratjé heeft men 6000 Katholieken. Men vindt er ook een aantal in de andere steden van het diocees, maar weet er het juiste getal niet van, daar zij, zooals wij zeiden, hier en daar verspreid zijn. De voornaamste steden zijn: Homs, Hama, Deratjé, Maloula en Jebroud.

Homs (het oude Emesa), aan de Oronte, heeft 40,000 inwoners, die schier allen Muzulmannen zijn. Die stad was een geruimen tijd in de magt der kruisvaarders. Aanvankelijk had Zijne Hoogw. veel van de woede der scheurmakers te lijden. Hij werd op de straat door vloekende kinderen gevolgd, die hem met steenen wierpen.

Zijne ijver en zachtmoedigheid deden vele schismatieken tot het katholiek geloof terugkeeren. Alle hulpmiddelen zamelende, gelukte het den waardigen prelaat een huisje te koopen, waarin hij de heilige geheimenissen celebreerde. De scheurmakers, in woede ontstoken, wilden, zamenspannende met de muzulmansche overheid, zich van dat huisje meester maken; en Mgr. Ata was gedwongen des nachts te paard de vlugt te nemen en te Damaskus eene wijkplaats te zoeken. De divan deed hem, door de tusschenkomst van den franschen konsul, het huisje terug geven; dit vergramde de scheurmakers, die den arme Katholieken verboden hunne dooden op de oude katholieke begraafplaats ter aarde te bestellen, zoo als dit steeds gedaan was geworden. Van een overleden katholiek priester bleef het lijk onbegraven twee dagen op de straat blootgesteld. De Turken, voor wie de stank ondragelijk werd, dwongen de schismatieken met stokslagen het lijk te begraven. Ten einde aan die tweedragt een einde te maken, nam Mgr. Ata eenig geld ter leen, om een kerkhof te koopen; hij moest ook te Homs eene bijzondere kerk hebben.

Hama (het oude Apamé) eene aanzienlijke stad, bevat 70,000 zielen; zij bezit een groot aantal onlangs tot het Katholicismus bekeerden. In 1834 kochten Mgr. Mazloum en de vice-konsul van Frankrijk, de heer Bambino, een huisje om er de H. Dienst te celebreeren. In zijne woede exkommuniceerde de schismatieke Bisschop den katholieken priester en de nieuw-bekeerden. Dit was de oorzaak van nieuwe en talrijke bekeeringen, ten gevolge waarvan het huis te klein werd, en die den bouw eener kapel noodzakelijk maken.

Deratjé is eene stad met 15,000 zielen. Meer dan de helft der bevolking is muzulmansch. De Katholieken waren er niet talrijk.

Na zijne wijding begaf Mgr. Ata zich derwaarts en 't gelukte hem vele inwoners te winnen, kocht een huis, en liet onder de kleine gemeente een enkel priester achter, om in de geestelijke behoeften te voorzien.

Maloula, een oude stad, bevat twee kerken en een katholiek klooster. Ze heeft ééne schismatieke kerk. De stad is door bergen omringd en verheft zich op den berg Kalamoun. Vier jaren geleden geraakten de Turken der stad in opstand. De Porte zond tegen hen een Seraskier met troepen. De opstandelingen werden geslagen en de stad werd door de overwinnaars aan moord en brand overgegeven. De schismatieke Bisschop Zacharias werd gedood, de kerken werden geplunderd en verscheidene monniken verminkt. Monseigneur bevond zich op een herderlijke rondreis; het gevaar ziende verliet hij de stad; maar onderweg werd hij door de oproerige Turken gevat, die hem wegvoerden om hem ter dood te brengen. Hun overste, door medelijden bewogen, stelde zich met zijne bagaadje te vreden en gaf hem zijn paard terug. Mgr. Ata, door een jongen diaken vergezeld, zette den ganschen nacht zijn togt voort en was den volgenden dag in veiligheid.

Jebroud is eene stad, die vele bouwvallen bevat. De Katholieken zijn er talrijk. Toen Monseigneur die stad voor het eerst bezocht, togen de Katholieken, die sinds lang geen Bisschop hadden gehad, hem te gemoet. Ook de Dervischen en hunne leerlingen kwamen. Maar verontwaardigd dat zij Mgr. Ata te paard zagen, het eenige middel om in dat land te reizen, wierpen zij hem met steenen. Mgr. Ata, aan arm en hand gekwetst, was gedwongen de vlugt te nemen; en, om hunne hebzucht te bevredigen, ontbood hij den scheik der Arabieren en schonk hem een aanzienlijke geldsom, 't geen de menigte tot bedaren bragt.

Die staat van zaken is sedert den oosterschen oorlog zeer veranderd en Frankrijks invloed wordt er sterk gevoeld. Sedert dien tijd genieten de Katholieken er meerdere vrijheid.

Behalve die steden vindt men er nog Palmyra, deze in de H. Schrift zoo goed bekende stad. Ze bevat weinig Katholieken. De andere, in de woestijn gelegen, steden zijn aan de invallen der Beduinen blootgesteld, die zich als door God aangesteld beschouwen om te plunderen en alles te nemen wat hun ontbreekt; ook is Monseigneur verpligt, als hij die steden bezoekt, een gewapend geleide te nemen om niet geplunderd en uitgekleed te worden, 't geen onlangs met zijn voorganger Athanasios Hed en diens grootvikaris gebeurde.

Men kan zich tegenwoordig geen denkbeeld vormen van den ellendigen toestand, waarin dat diocees zonder kerken, kapellen en scholen verkeert, daar het volk door het gemis er van aan de diepste onwetendheid is overgegeven.

Mgr. Ata verbeidde een gunstig oogenblik om aan dien betreurenswaardigen toestand een einde te maken, nieuwe kerken te stichten en scholen te bouwen. In de meening dat, als een gevolg van den oosterschen krijg en na de koncessiën door Sultan Abdel-Myid verleend, dit gunstige oogenblik eindelijk was aangebroken, reisde hij naar Rome en legde aan de voeten Zijner Heiligheid zijne hulde en wenschen neer. De H. Vader ontving hem met zijne zoo vaderlijke goedheid. De Propaganda gaf hem ondersteuning. Door het fransche goevernement goed ontvangen, verkreeg hij van Zijne Excellentie den minister van Eeredienst een aanbevelingsbrief, gerigt aan de HH. WW. heeren Aartsbisschoppen en Bisschoppen van het fransche keizerrijk.

Hij doorliep eenige dioceezen van Frankrijk onder de aanbeveling hunner Bisschoppen; kwam vervolgens naar België, waar Zijne Eminentie de Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen en andere prelaten zijne zending in bescherming namen; en bevindt zich thans in ons midden, aan de geloovigen voorgesteld door het volgend herderlijk schrijven:

Franciscus Jacobus van Vree, door de barmhartigheid Gods en de gunst van den H. Stoel, Bisschop van Haarlem.

Aan allen die deze zullen zien, zaligheid in den Heer.

Zijne Doorl. Hoogw. Mgr. Gregorius Ata, Aartsbisschop der grieksch-vereenigde kerken van Homs en van Hama, heeft zich naar Europa begeven, ten einde ter voorziening in den nood zijner kerk, de ondersteuning der geloovigen in te roepen. Naar het voorbeeld van vele andere Bisschoppen bevelen wij hem en zijne Kerk dringend aan de geloovigen van ons bisdom aan, met de vaste overtuiging, dat hunne liefdadigheid ook niet te vergeefs wordt ingeroepen.

Gegeven te Haarlem, den 8n Oktober 1857.

(*was geteekend*) Franc. Jac.

Bisschop van Haarlem.

Mgr. Ata betrouwende op de alom bekende milddadigheid van Nederland, vertrouwt dat men ook zijn arm bisdom zal willen te hulp komen.

Hij, die niets heeft, verlangt niet veel. De giften, die hem worden verleend, zullen worden besteed om in zijn bisdom, waar alles, kerk, kapel en school, ontbreekt, op te bouwen:

1°. eene kerk en een huis te Homs;

2°. eene kapel te Hama en eene te Deratjé. En

3°. eene school voor het bisdom.

Laat ons tot den opbouw van dat weinige eenige steenen bijdragen. Zij zullen ons niet verarmen, en den armen Katholieken in Syrië ten zegen worden.

Mgr. Ata stelt zich voor den eersten van elke maand voor de weldoeners van zijn bisdom de H. Mis te lezen.

De kerk van Homs zal onder de aanroeping van Onze Lieve-Vrouwe-Hemelvaart worden geplaatst. Op dien feestdag zal de pontifikale mis met die der andere priesteren tot die intentie worden opgedragen.

Mgr. Ata smeekt den Hemel zijne zegeningen te doen afdalen over de weldoeners van zijn Aartsbisdom, en hun honderdvoudig hunne weldaden weer te geven in dit leven, maar vooral in het eeuwige.

Zijne Hoogw. is afgestapt bij de Eerw. paters Franciskanen van de Mozes- en Aaron'skerk, alwaar men, gelijk aan 't bureau van den *Tijd*, zijn liefdegaven kan bezorgen.

Het schijnt dat het aartsbisschoppelijke seminarie Rijsenburg in bijzondere mate de aandacht trekt, ook als monument. Althans te oordeelen naar de verschillende teekeningen, die daarvan in steendruk zijn gebragt en met graagte genomen worden.

Er ligt weer eene nieuwe steendrukplaat voor ons, die het seminarie op kleiner schaal terug geeft, dan de door ons laatstelijk aangekondigde. Zij wordt uitgegeven door de wed. J. R. van Rossum te Utrecht, en is zeer net uitgevoerd. Onder aan den voet geeft deze plaat, bij wijze van *vignette*, het aartsbisschoppelijk paleis te Rijsenburg te zien. Ook dit is zeer naauwkeurig, maar komt niet, gelijk het seminarie, genoeg uit den grond. Het geheel levert eene lieve plaat voor weinig geld en verdient aftrek.

Vervolg van het regtsgeding tegen de Maleijers, zitting van gisteren, 8 Oktober.

Ten slotte werd het woord gevoerd door den heer mr. M. J. Pols, die den 2e beschuldigde te verdedigen had tegen de beschuldiging van moedwillige brandstichting in een schip, waardoor het te voorzien was, dat menschenlevens konden worden in gevaar gebragt. Niet zonder schroom had hij de taak op zich genomen, om het leven van een medemensch te verdedigen tegen den eisch der wet; hij rekende het eene zware verantwoordelijkheid en wist dat ook van hem eens rekenschap zou worden gevraagd, of hij die taak niet te ligtvaardig had opgenomen; daarom rekende hij op de welwillendheid van het hof en hoopte hij dat 's regters scherpzinnigheid en meerdere ondervinding zouden aanvullen, wat aan zijne verdediging mogt ontbreken. Pleiter trad daarna weder in eene breedvoerige uiteenzetting der feiten, hoe en waar de brand begonnen is, enz., en zeide, dat de bekentenis van Pa Seno, dat hij een stuk steenkool uit de kombuis had genomen, geheel op zich zelve stond. De besch. heeft niet opgegeven dat de brand is ontstaan, door het werpen van dat stuk steenkool in de bazaan, en hoe zal men dan hier kunnen wijzen op het feit van den brand, ter bevestiging der bekentenis van den besch. Verder trachtte pleiter aan te toonen. dat de verklaring van den kapitein, dat er een stuk van het bazaanszeil brandende in de kajuit is geworpen geheel is onbewezen. Al ware echter al bewezen dat Pa Seno het stuk steenkool in de bazaan heeft geworpen, dan noch kan uit die handeling de brand niet zijn ontstaan: en gesteld al verder dat de bazaan daardoor in brand is geraakt, dan nog kon die geheele bazaan afbranden, zonder dat het vuur zich aan het geheele schip mededeelde. Aan het verder gebeurde, van het werpen van brandbare stoffen in de kajuit, heeft Pa Seno geen deel genomen; zijne daad van het werpen van het stuk steenkool kon den brand niet te weeg brengen; zal hij wegens brandstichting tot de doodstraf kunnen worden veroordeeld, dan moet niet alleen het wettig bewijs zijn geleverd maar tevens de stellige overtuiging bij het hof bestaan, dat hij zich aan het werpen van het stuk steenkool heeft schuldig gemaakt; en dat, daardoor, de brand is ontstaan, want het zou onregtvaardig en onmenschelijk zijn op een ander te wreken wat men niet ten laste van anderen kan bewijzen. Zoo men regt vordert, dan toone men feiten aan, maar wijze men niet op enkele omstandigheden; zoo men regt vordert, dan eischte men straf tegen hem, wiens schuld wettig en overtuigend bewezen is.

Ten slotte behandelde pleiter de vraag of, al ware al de feiten bewezen, zij dan op de beschuldigden toerekenbaar zouden zijn. Hij ontkende dit en wees daarbij op de bijzondere geaardheid van het javaansche volk dat, goedaardig van inborst, evenwel bij provokatie, tot zoodanigen staat van woestheid kan overslaan, dat zij het gebruik hunner verstandelijke vermogens verliezen en geheel zinneloos zijn. En dat dit hier het geval is geweest, bewijst pleiter uit de slechte behandeling die de Javanen op de *Twenthe* van den kapitein hebben ondergaan; uit de onthouding van alle voedsel; uit het telkens weigeren van hun zelf, tegen betaling, ander voedsel te verschaffen dan driemaal daags zoutevisch, enz., uit al hetwelk pleiter het bewijs trok, dat zij, in zoodanigen staat van zinneloosheid zijn gebragt, die men in Indië mataglap (door het gebruik ten onregte *amok*) noemt. Wanneer zij in dien toestand verkeeren, ontzien zij niemand, vriend of vijand, alles wordt door hen vernield of vermoord.

En dat, hetgeen zij, in dien toestand verrigten, hun niet toerekenbaar is, bewees pleiter uit onderscheidene arresten van het hooggeregtshof in Indië; hij konkludeerde dan ook dat die omstandigheid hier zou worden aangewezen en daarmede was de taak der verdediging geëindigd. Zij was moeijelijk en veel omvattend; niemand meer dan wij, zegt pleiter, is overtuigd van het onvolledige der verdediging, maar, zoo ook de krachten der verdediging te kort schoten, dan was er een getuige, die luide tegen de beschuldiging getuigde, en deze is de publieke instruktie; door haar is opgelost wat er op de *Twente* heeft plaats gehad; door haar is uitgewerkt wie gelijk en ongelijk heeft. Wat zal nu het rezultaat zijn van dit strafgeding. Regters, uwe roeping is om regt te spreken; een deel van uwe verheve taak is om den zwakke in uwe hoede te nemen en te beschermen; er heeft gruwelijk onregt aan boord der *Twenthe* plaats gehad; daar is de zwakke door den sterkeren onderdrukt; dáár heeft een ambtenaar werkzaam ter uitvoering der wet van zijn overwigt als gezagvoerder, als blanke gebruik gemaakt om aan arme, ongelukkige Javanen voedsel te onthouden en hun in een verschrikkelijken graad van vertwijfeling te brengen. De daad van geweld is van den kapitein gekomen, die door den aanval van den serang de lont in het kruid heeft geworpen en de mijn heeft doen ontbarsten. Het wapen, zoo onbedachtzaam door hem gebruikt, is op hem-zelven nedergekomen; hij heeft de vreeselijke ondervinding kunnen opdoen, dat schrik en angst andere gevolgen kunnen hebben dan vrees en gemoedelijke onderwerping. Maar omdat gedurende de reis, de Javaan is uitgeput, omdat daardoor de zucht tot zelfbehoud is ontstaan en zelfs het *prestige* van den blanke is verdwenen, — omdat in razernij misschien de perken der zelfverdediging zijn overschreden, — is daarom de galg en kerker voor hen weggelegd? Neen, dat is niet mogelijk, nederlandsche regter! wij vragen regt voor de verongelijkten en mishandelden; hun lot is in uwe handen. Dat oordeel wordt met gespannen aandacht te gemoet gezien; wij wagen het niet uw oordeel vooruit te loopen, maar wij houden ons overtuigd, dat uwe beslissing zal zijn gunstig voor de beschuldigden.

Deze pleidooijen bragten blijkbaar veel indruk op het talrijk publiek te weeg.

Na repliek van het Openb. Min., dat bij zijn requisitoir is blijven volharden, werd door den heer van Bell gedupliceerd. waarna door den voorzitter het onderzoek in deze zaak werd gesloten.

De uitspraak is bepaald op Vrijdag, 16 Oktober 's namiddags ten 1 ure.

Onder de belgische bladen, die artikelen tegen de St. Helena-medaille bevatten, behoort de *Grondwet*, een sinds kort te Antwerpen verschijnend blad, twelk zegt, dat die medalje op de borst van een Belg, van een Nederlander, van een Duitscher of van een Engelschman een schandvlek zou zijn, eene verloochening van den met bloed gekochten roem en vertreding der nationale eer en waardigheid. Het wil dat men voor zijne eigene borst de Waterloo-medaille drage.

Na langdurige diskussiën, waarbij eerst het derde ontwerp eener direkte gemeente-belasting voor Schiedam, zonder tegenstand werd aangenomen, en zulks nog altijd ter vervanging van de afgeschafte gemaal-belasting, is aldaar in de laatste dagen het kohier gearresteerd, dat aan de goedkeuring van Gedep. Staten is onderworpen. Was het eerste ontwerp, dat reeds door den Raad aangenomen was, doch in 's Hage de goedkeuring niet kon erlangen, eene soort van *income-tax*, het nu in werking komende ontwerp is eene belasting op de vertering. Dien ten gevolge heeft men tot bazis aangenomen eene reeks klassen. Bij een inkomen van minder dan *f* 300 is men van deze belasting vrij. In 't geheel zal ze thans *f* 22,695 opbrengen.

Naar men verneemt zal in het eerstvolgend verslag der Regering over den staat en het beheer onzer overzeesche bezittingen, ook een staatkundig overzigt voorkomen over den toestand dier koloniën in de laatste 20 jaren. (*Indiër.*)

Berigten van Java en Sumatra melden ons, dat men aldaar zeer is ingenomen met de kolonisatie-ontwerpen voor onze Buiten-bezittingen in den indischen Archipel, van den heer F. H. v. Vlissingen c. s., en dat men algemeen hartelijk wenscht, dat zij door de Regering aangenomen en spoedig tot uitvoering gebragt mogen worden. (*H.*)

Naar wij vernemen heeft de Nederl.-Rijnspoorweg-Maatschappij voor een handelshuis te Emmerik het vervoer aangenomen van 1200 à 1500 last spoorwegstaven, van Rotterdam naar Emmerich, om later langs den Rijn verder te worden getransporteerd, ver beneden de kosten van het regtstreeks vervoer te water.

De verschillende bladen hebben gewag gemaakt van het ontslag van een aantal beambten aan den Rijn-Spoorweg, en er is zelfs het getal van 180 als dat der demissionarissen genoemd. Ofschoon deze vrij onverwachte vermindering in het personeel zeker onderscheidene familiën zeer zal getroffen hebben, meenen wij toch, dat het opgegeven getal overdreven is. Heeft de staat van inkomsten en uitgaven bezuiniging aan de rijnspoorweg maatschappij noodzakelijk gemaakt, en van de andere zijde het toenemend goederen-vervoer enkele nadere plaatsingen vereischt, ook de staking der nachtdienst, die met 1 November wordt verwacht, draagt er toe bij, dat het personeel verminderd is. Voor het postwezen zal het staken van de nachtdiensten op den Rijnspoorweg zeker bezwaren hebben en de pruissische Regering heeft daarom veel gedaan, om die staking te voorkomen. Hoewel noode, moet echter onze Regering tot de erkentenis zijn gekomen, dat het behoud der nachtdienst te zeer de ned. rijn-spoorweg-maatschappij bezwaarde, dan dat men daarop mogt blijven aanhouden, en moet daarom met de bekendmaking van de winterdienst ook de staking der nachtdiensten worden te gemoet gezien. (*Utr. Cour.*)

Met groot genoegen vermelden wij, dat Dr. H. Kern aan de hoogeschool te Utrecht, als zoogenaamd privaat-docent kollegiën heeft geopend over nederduitsche grammatica en gothische letteren. Wij hopen dat hij genoegzame ondersteuning zal vinden en daardoor ook aan onze universiteiten langzamerhand eene instelling zal tot stand komen, die sinds lang door velen werd gewenscht en waarvan het groote nut in Duitschland gezien wordt.

Crediet-vereeniging. — *Maandelijksche balans, opgemaakt ultimo Julij* 1857. 892 leden, vertegenwoordigende een maatschappelijk kapitaal van *f* 4,512,475.

Credit.

In portefeuille	*f* 405,924.92	
Diverse debiteuren	» 193,434.35½	
Cassa	» 5,571.11	
		f 604,930.38½

Debet.

Gedane stortingen	*f* 451,247.50	
Diverse crediteuren	» 96,881.23	
Reserve-Fonds	» 16,196.56	
Balans	» 40,605.09½	
		» 604,930.38½

In disconto genomen	*f*	936,183.71½
» » gegeven	»	899,549.99

De Voorzitter van Commissarissen,
J. HEEMSKERK, Az.

De Direktie:
BERG.
P. N. MULLER.

'S GRAVENHAGE, 9 Oktober. Alhier is berigt ontvangen, dat gisteren nacht te Parijs is overleden Jhr. Mr. Th. G. van de Poll, sekretaris der nederlandsche legatie bij het hof van Frankrijk.

BREDA, 7 Okt. Vele reizigers naar Rotterdam en verder gelegen plaatsen nemen thans de route per stoomboot van

Geertruidenberg af per dilligence op den Moerdijk en van daar verder per stoomboot, liever dan de reis per spoortrein te maken.

Behalve dat genoemde reis minder kostbaar is dan per spoor; en bijna in denzelfden tijd volbragt wordt, heeft zij voor zich, dat men altijd voortreist, terwijl men per spoor gaande, altijd te Roosendaal circa 1 uurs moet wachten in eene gelagkamer, die doorgaans eivol en zeer benaauwd is. (*H. v. Effbl.*)

BUSSEM, 8 Okt. Het was voor eenige weken geleden voor de Roomsch-Katholieken dezer gemeente eene streelend genoegen hun kerk zoo fraai versierd te zien met die schoone tafereelen der veertien staatsiën van den heiligen Kruisweg des Heeren. — Eer zij den talentvollen en verdienstelijken heer A. Brouwer, kunstschilder te Hilversum, die met zooveel zorg, studie en belangstelling, die tafereelen met zijn mollig penseel in olieverw op het doek heeft gebragt. — Elke beschouwer moet het schoone koloriet en het kunstmatige, dat er zich in voordoet, opmerken en tevens bewonderen.

Fier mogen de roomsch-katholieke ingezetenen van Bussem er op zijn, zoodanige kunstgewrochten in hun bedehuis te bezitten. — Ook deze jeugdige kunstenaar vrdient eene bijzondere aanbeveling welke hem allezins waardig is.

MAASTRICHT, 7 Okt. Volgens een berigt voorkomende in het *Journal de Limbourg*, is in den nacht van Zondag 11., in de kerk van het dorp Bingelrade ingebroken. De dieven hebben zich van alles wat daarin aan waarde voorhanden was, meester gemaakt; zoo vond men de offerstokken opengebroken en geledigd, alsmede den tabernakel, terwijl van het L. Vrouwe beeld alle sieraden waren geroofd. Tot nu toe schijnt men geen spoor van deze eerloozen te hebben kunnen ontdekken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Okt. Men spreekt voortdurend van het aanstaande vertrek des hertogen de Grammont naar Rome. Onze nieuwe ambassadeur bij den H. Vader zou den 15n deze stad verlaten en den 20n of 21n te Rome aankomen. Men weet dat er met den Paus belangrijke quæstiën zullen behandeld worden betreffende de administratieve reorganizatie der Kerkelijke Staten en vooral van Romagna.

— De *Spectateur*, een blad dat uit de elementen van de vroegere *Assemblée Nationale* is zamengesteld, gaat zoover van te beweeren, dat de oorsprong der Stuttgarter konferentie slechts aan de persoonlijke nieuwsgierigheid van beide Keizers, om elkander van aangezigt tot aangezigt te aanschouwen, is toe te schrijven.

ENGELAND.

LONDEN, 8 Oktober. Met den *Indus* zijn te Southampton vele vlugtelingen uit Indië aangekomen. Zij werden door de echtgenoote van den lord mayor van Londen, den mayor van Southampton en andere notabelen ontvangen.

— In een brief uit Indië van een officier uit Meerut zonder datum, leest men, dat men daar sterk bevestigd was en voor geen aanval, zelfs niet van den sterksten vijand vreesde. Delhi was nog niet gevallen, maar duizenden waren verslagen. De Sikhs en Ghoorkas hebben als Europeanen aan de zijde der Engelschen gevochten, zoodat zij waren deze allen vermoord of uit het land gejaagd geworden. De Sepoys hebben allen moed verloren. De Hindoes en de Muzelmannen vechten met elkander en de Hindoes verwijten aan laatstgenoemden, dat zij van alles de schuld zijn. Hun leven is dan ook verloren, want geen enkel man zal gespaard worden. Men zal kolonnes vormen om het land in alle rigtingen door te trekken en op de Sepoys jagt te maken, als op wilde dieren, enz.

— Volgens den *Times* is de rust te Belfast nog niet terug gekeerd. De grenzen van het distrikt, waarin de krijgswet is afgekondigd, zijn uitgebreid.

— De *Advertiser* noemt 4 geestelijken, die van de staatskerk tot het Katholicismus zijn overgegaan en zegt, dat nog 6 andere voornemens zijn, hun voorbeeld te volgen. Alle 10 behooren tot de aanzienlijkste theologen; waren te Oxford opgeleid en behoorden onder de aanhangers der puseystische rigting.

— Met de *Baltic* zijn te Liverpool tijdingen ontvangen uit New-York van den 26sten September. Telegrafische dépêches uit Washington maken gewag van verdere geschillen tusschen de Vereenigde Staten en Spanje. Er werden toebereidselen gemaakt tot de verkiezing van een president voor het Huis van vertegenwoordigers. De demokraten hadden, naar men zeide, de meeste kans.

De geldkrisis was nog niet geëindigd en te Boston en Philadelphia waren faillissementen aan de orde van den dag. In laatstgenoemde stad had een ware paniek geheerscht. De bank van Pensylvanie had hare betalingen gestaakt, doch later hare betalingsaktiën hervat; zij deed echter geene betalingen in specie. Ook te Boston en Providence verkeerden de banken in verlegenheid. Te Baltimore hebben de prezidenten van al de banken besloten hunne betalingen in specie te staken.

De omwenteling in Yucatan wint veld en de toestand van Comonfort in Mexico blijft hagchelijk. Men denkt dat hij in de aanstaande Cortes een hevigen tegenstand zal ontmoeten van de zijde der ultra-progressisten.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 8 Okt. Men heeft berigten uit Konstantinopel van 3 Okt. ontvangen over Triëst, volgens welke, de Porte geweigerd zou hebben aan het verlangen van lord Redcliffe te voldoen, om ongeregelde troepen voor Indië en Albanië, Syrië en Klein-Azië aan te werven. Alleen was dit in het pachalik Bagdad vergund.

— De eerste sekretaris van het nederlandsche gezantschap alhier, de baron v. Brienen, die wegens zijn rijkdom en zijne diplomatische talenten, in de hoogere kringen zeer gezien is, zal zich tot herstel zijner gezondheid naar het zachtere klimaat van Italië begeven.

— De ministerieele quæstie heeft, naar beweerd wordt, een schrede voorwaarts gedaan ten aanzien van graaf Buol. Men zegt dat deze bij de zamenkomst te Weimar door Keizer Frans Jozef is ter zijde gesteld, ten einde zoo veel mogelijk de goede betrekkingen van Oostenrijk met Rusland en Frankrijk mogten hersteld worden.

BERLIJN 8 Okt. Met de gezondheid van den Koning gaat het niet vooruit. Bereids twee malen door een hersenontsteking aangetast heeft hij gedurende het verblijf van den Tzar alhier eene nieuwe ongesteldheid gevoeld, welke hem dwingt zijne reis naar Silezië te verdagen. Men beweert dat de kroonprins, die zoo lang van het hof verwijderd is geweest, meer dan vroeger in de hoofdstod zal verschijnen en zich niet voortdurend in de rijnprovinciën opsluiten. Deze verandering vestigt zoowel als de aftreding van graaf Buol en van generaal Narvaez de aandacht der staatkundigen.

STADSNIEUWS.

In de 233ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 17e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 17050 *f* 1000 en premie *f* 30,000 en N°. 6496 premie *f* 3000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 9 Oktober.

ONDERTROUWD (8 Okt.): J. W. Bok met J. H. Lijndrajer. L. Minnigh met M. P. Krämer.

GETROUWD (8 Okt.): H. J. Piël met A. M. E. Straker.

BEVALLEN (7 Okt.): M. E. A. Buys, geb. Tromp, Z. — P. B. M. Hesselfelt, geb. van den Bergh, D. — C. C. Peelen, geb. Wurfbain, Z.

OVERLEDEN (3 Okt.): B. Lambeek, 24 j. — (5 Okt.): A. C. A. van Eyk Bijleveld, 5¼ j. — (7 Okt.): S. Hollander, geb. Toff, 46 j.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 8 Okt. Rowe, Choice, Laguna. — Hurrell, Chase, Odessa, l. v. Falmouth.

BROUWERSHAVEN, 8 Okt. Lundegren, Machtilda Cornelia, Dordrecht n. Batavia.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55 13/16	Livorno	2/m.	*f* 39
"	zigt	" 56⅛	Napels	"	" 82⅝
Bordeaux	2/m.	" 55	Petersburg	"	" 174½
"	zigt	" 55⅜	Weenen	6/w.	" 33½
Madrid	3/m.	" 238	Augsburg	"	" 85 9/16
Cadix	"	" 240	Frankfort	"	" 99½
Sevilla	"	" 237	Hamburg	2/m.	" 34 15/16
Bilbao	"	" 237	"	zigt	" 35⅝
Lissabon	"	" 42	Londen	2/m.	" 11,62½
Porto	"	" 40½	"	zigt	" 11,75⅜
Genua	2/m.	" 45½	Rotterdam		¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 9 Okt. Fransche 4½ pc. 91.25; 3 pc. 67.60; 1¼ pc. Spanje 26; 3 pc. id. 38, Fr. O. Sp. 673; Rom. Leen. —.

MADRID, 8 Okt. 3 pc. Schuld 39.50, id. 4½ pc. 27.10.

LONDEN, 9 Okt. Cons. 89⅝; Spanje buit. 3 pc. —; id. 1½ pc. 25¼; Rusl. 5 pc. 109; id. 4½ pc. 98; Holl. 4 pc. 98; id. 2½ pc. 64½; Sard. 5 pc. 89½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 78; Gren. uitg. 5½; id. werk. 20½; Mexiko 3 pc. 20¾; Portugal 3 pc. 45½; Ecuador 13½; Venezuela 30½; Wissel op Amst. 11.19½; Hamburg 13.08.

WEENEN, 9 Okt. Met. 5 pc. 80⅝; Nationale 82⅝; Bank-Aktiën 964; Credit Anst. 209; Noord-Bahn akt. 173; O.-Fr. Spoorw. akt. 247; Salzb. 100¼; Lomb. Venetiaans. 98½; Wissel op Londen 10.10; Goud 7⅞; Zilver 5¼.

BERLIJN, 9 Okt. 3½ pc. Pr. Staatsch. 99¼; 5 pc. Rusland 106¾; Diskonto 6½.

HAMBURG, 9 Okt. Spanje 3 pc. —; id. 1½ pc. 23¾; Rusl. 5 pc. 103¼; 4½ pc. 93; 3 pc. Mexikanen 8⅞; Vereinsbank 99¾; Noord-Duits. bank 90; Wissel op Londen 3/m. 13 03⅝; id. kort 13.00⅝; Amst. 36.25; Diskonto 7½.

FRANKFORT, 9 Okt. 5 pc. Met. 75; 1½ pc. Spanje binnenl. 25; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —; Diskonto 6.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fondsen	Rente		8 OKT. 4½ u. gebl.	9 OKT.			4½ u. gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5	pCt.	105⅝				
" Nederl. Bank	4	"			"		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	pCt.	63½	63 7/16	à	63½	
Dito Dito	3	"	76 7/16	76 5/16	"	76¼	
Dito Dito	4	"	97	96⅞	"	97	97
Amortis. Syndik.	3½	"	91		"		
Aand. Handel-Maatsch.	4½	"	150⅝	149½	"		
dito Contant	4½	"			"		
Oost-Ind. Leening	4	"	95½		"		
Aand. Holl. Spoorweg.					"		
Leening idem	4½	pCt.			"		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	"		100	"		
Maatschappij van Weld.	4	"			"		
België, Cert. Adm. B. bk.	2½	"			"		
Dito bij *Rothschild*	2½	"	52	51½	"		
Frankrijk, Certifikaten	3	"			"		
Spanje, Obligatiën	1¼	"	25⅝	25 5/16	"	25⅝	
Dito	3	"			"		
Dito Binnenl.	3	"	37⅜	37¼	"	37 5/16	37¼
Amortisable Schuld		"	6 5/16	6 5/16	"		
Bewijzen Coupon					"		
Portugal, Obligatiën	3	pCt.	44½	44½	"		
Dito 1856	3	"	44	43⅞	"		
Dito Uitgestelde					"		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5	pCt.	104½	104¼	"	104⅜	
Dito bij idem 1828/1829	5	"	104		"		
Cert. bij idem 1831/1833	5	"			"		
Dito bij idem 1840	4	"	86⅛	85⅞	"	86	
Dito bij *Stieglitz*	4	"	85¾	85⅝	"		
Dito Nieuwe	4	"			"		
Dito 5de Serie	5	"	98 7/16	98¼	"	98⅜	
Dito 1855, 6de Serie	5	"	99 7/16	99⅛	"	99⅝	99⅜
Dito adm. te Hamburg	5	"			"		
Dito dito te Londen	5	"			"		
Dito dito dito	4½	"		95⅛	"		
Inschrijving in Assignat.	6	"			"		
Certifikaten van dito	6	"	67⅛	66 9/16	"	66⅝	
Spoorweg Aandeelen	5	"	75		"		
Polen, Aand. 1835, fl. 300		*f*	154½		"		
Obligatiën	4	pCt.	79½				
Pruissen, Obligatiën	4½	"			"		
Aandeelen 1854	3½	"	197		"		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					"		
Oostenrijk, Obl. bij *Golb en C.*	5	"			"		
Dito dito	4	"			"		
Dito Metalliek	5	"	72⅝	72¼	"	72⅝	72¼
Dito Rente Amsterdam	5	"	85 5/16	84¾	"	84 15/16	
Dito Nationale 1854	5	"	74⅞	74 7/16	"	74¾	74¼
Dito dito	2½	"	37 15/16	37⅝	"	37¾	37⅝
Weener Bank-Aktiën		*f*	1107	1105	"		
Dito Aand. fl. 250, 1839		"	408		"		
Dito dito " 250, 1854	4	pCt.	314½		"		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5	"			"		
Dito bij *Rothschild*	5	"			"		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5	"			"		
Dito	3	"			"		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5	"			"		
Dito 1839 van £ 100	5	"			"		
Dito 1843 " £ 100	5	"	97		"		
Dito 1852	4½	"			"		
Sardinie	5	"			"		
Peru, Geldl. 1854	4½	"			"		
Dito te Parijs					"		
Ecuador, Oblig. 1855	1	"	14	13 5/16	"	14	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½	"	27⅞		"		
Dito Uitgestelde	2	"			"		
Grenada, Obligatiën	3½	"	19	18 9/16	"	18⅞	
Dito Uitgestelde			5½		"		
Mexiko dito	3	"	19½	19¼	"	19⅜	
Nrd-Amer., Pk. *Hope en C.*, Lr. A		*f*			"		
Dito dito	B	"			"		
Dito bij *Rothschild*	6	pCt.			"		
Amerik, Bank-Aktiën					"		
Illinois Spoorweg-Aandeelen				100½	"		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7	pCt.	86¼	85½	"		
Louisiana	5	"			"		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5	"			"		

Prost 52½, 53.

Binnenlandsche fondsen waren heden prijshoudend. De buitenlandsche fondsen verkeerde algemeen in eene flaauwere stemming. Geld op Prolongatie gevraagd.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt. Prolongatie 4½ 5 pCt., Diskonto 5½ pCt.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 9 Oktober.

Overzigt der week.

KOFFIJ. Het artikel bleef in dezelfde ongunstige stemming waarin het sedert de laatste Maats.-veilingen verkeerd heeft. Vraag bestaat er niet en bijgevolg geen omzet, te meer daar de Maats. hare eischen vast souteneerd en partikuliere houders ook niet lager willen loslaten. *Rio* blijft verlaten en zonder handel.

SUIKER. flaauw en Java niet dan ruim ƒ 2 onder September-veilings-prijzen en dan nog moeijelijk te verkoopen. Deze week kwamen volstrekt geene afdoeningen tot stand. De voorraad zoo hier als te Rotterdam is heden bij de N. H. M. 9593 kr. en bij partikulieren 6129 kr.

THEE blijft zeer vast, doch hadt in afwachting der Rotterdammer veilingen op 15 en 16 dezer, niets noemenswaardigs in het artikel omgaan.

TABAK. Vooral voor de goede soorten zeer gezocht. Van Amerikaansche werden deze week afgedaan 115 v. Maryland en 30 v. Virginy. Van Java vonden in afwachting der aanstaande veilingen geene afdoeningen plaats.

KATOEN blijft vast. Tegen 22 dezer zijn door de N. H. M. in veiling aangeslagen 2621 b. New-Orleans, 1628 b. Georgia en 520 b. Oost-Indische, gesorteerd als volgt:

3621 balen New-Orleans.			1628 balen Georgia.		
		Taxatie.			*Taxatie.*
260 b.	ordinary	44½ c.	17 b.	ordinary	45¾ c.
126 „	good ordinary .	47½ „	81 „	good ordinary .	47½ „
679 „	low middling . .	49 „	347 „	low middling . .	48½ „
614 „	middling	50 „	192 „	middling	49½ „
578 „	strict middling.	51 „	258 „	strict middling.	50½ „
314 „	good middling.	52 „	233 „	good middling.	51½ „

850 balen Oost-Indische.

Taxatie.

Tinnevelly middling fair 35 c.

SPECERIJEN en KRUIDENIERSWAREN. *Rijst* stil zonder handel. Behalve 6000 b. ongep. Necransia a *f* 7⅛ werd niets afgedaan. Gepeld zonder handel — *Nooten*. Gaat niets in om, doch zou men niet kunnen koopen dan met avans op de laatste veilingsprijzen. Andere artikelen evenzeer onveranderd.

VERFWAREN. *Indigo* blijft sedert de veilingen der N. H. M. gevraagd; goede reguliere soorten gaan grif weg voor export. Tot zeer vaste prijzen zijn 180 kisten Java verhandeld. *Cochenille.* 10 k. werden tot veiling-kours verhandeld. *Verf houten* Campêche en St.-Domingo tot vorige prijzen gevraagd. Van Laguna zijn 200 ton direkte aanvoer binnen en en bloc a *f* 5⅜ of in détail a *f* 5¾, A O te koop. Geel 80 ton (gezaagd) vonden a *f* 4 nemers: 160 ton onlangs aangevoerd, worden opgeslagen. Sapan; 7 ton onlangs binnen, werden tot onbekend gebleven prijs verkocht. *Harst.* 300 v. verkocht a *f* 3. R. C. *Terpentijn Olie* wat hooger betaald met vrij goeden handel. *Quercitron.* Circa 1100 b. Baltimore gewone kwaliteit tot *f* 6 verhandeld. Op deze groote verlaging is meer vraag te verwachten. *Divi Divi* 175 b. met *f* 7¼ betaald. *Zwavel* niets in gepasseerd.

SALPETER. O. I. zeer vast op hoogere engelsche koursen. *Chili.* 1200 bn. met *f* 13 betaald. — *Meekrap* met goede vraag vooral voor de betere soorten; van 't nieuwe gewas komt meer ter markt. Prijzen onveranderd.

METALEN. *Tin* onveranderd. — *Lood.* Rhijn met *f* 14⅛ betaald.

STERKE DRANKEN. *Arak* Deze werden een 120tal leggers tot onbekend gebleven prijzen omgezet. — *Moutwijn* *f* 20¼; — *Jenever* *f* 23¾; — *Amst. Proef* *f* 27.

GRAANMARKT.

Tarwe onveranderd: 131 ℔ witb. Pools. *f* 400; 129 ℔ b. dito *f* 363; 134 ℔ j. Holsteinsche *f* 305; 118, 120 ℔ j. Vriesche *f* 250, 255; 134 ℔ n. Nassaud. *f* 347; 127 ℔ j. Rostocker *f* 300.

Rogge flaauw: 123 ℔ gedr. Deens. *f* 198; 119 ℔ Archangel *f* 185; 119 ℔ dito *f* 183 aan de Zn.. 117 ℔ Petersb. *f* 177 partij; in veiling 60 Last Riga 116, 118 ℔ *f* 162; 80 Last Petersb. 116, 117 ℔ *f* 171, 178.

Garst goed prijshoudend: 114 ℔ Deensche *f* 220.

Boekweit: 120 ℔ Nijkerker *f* 263; 110, 120 ℔ Holsteins. *f* 249, 258.

Op 9 vaten Olie in April ek. 82½; Nov. 80 £. *Lijnzaad* flaauw: 102/3 ℔ Riga *f* 360. *Raapolie* op 6/w. *f* 46¾; Vliegend *f* 45½; 4°. Mei ek. *f* 46¼, ½; Nov. *f* 45½, ⅜, ½; Dec. *f* 45¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 45¼; Vliegend *f* 44½; 1°. Maart, April en Mei ek. *f* 42; Nov. *f* 44¼; Dec. *f* 43. *Hennepolie* op 6/w. *f* 49½; Vliegend *f* 48½.

SCHIEDAM, 8 Okt. Rogge verkocht: 148/2 ℔ Arensburg. *f* 246 1/m.; 144/2 ℔ Archangel *f* 198 6/w. — Gerst: 128/2 ℔ Koersche *f* 214 kt., 216 6/w. — Moutwijn *f* 20,—; Jenever *f* 25,50; Amst. Proef *f* 26,75, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting; Spoeling *f* 0,60 per ketel.

MIDDELBURG, 8 Okt. Puike Jarige Zeeuwsche Tarwe *f* 10, minder *f* 9,75 a 9,50 naar kwaliteit; Puike Nieuwe Zeeuwsche dito *f* 10,75, mindere *f* 10,50 a 10 verkocht; puike jarige Walchersche dito *f* 11,25, 11, *f* 10,75; puike Walchersche Nieuwe dito *f* 11,50 a 12, men bood echter meestal *f* 10,75 a 11. — Rogge, Puike Zeeuwsche *f* 7,25, Jarige werd aan *f* 7 verlaten — Garst. Winter *f* 6,55, dito Zomer *f* 6,50. — Walchersche Witteboonen begin Beurs kocht men een enkel monster aan *f* 13,10, doch later kocht men volop aan *f* 13 de Mud, dito Paardeboonen men hield die meestal op *f* 8,25, doch meer als *f* 8 werd daarvoor niet geboden, dito Bruineboonen *f* 10,25 a 10 de Mud. Walchersche Groene Erwten puike soort *f* 8,50, enkeld *f* 8,75, groote *f* 9,75 a 9,50 de Mud. — Raap-Olie *f* 49,— Patent-Olie *f* 51,25, Lijn-Olie *f* 49 per vat.

Advertentiën.

(3732) Op den 3den Oktober 1857, overleed te Borne in Overijssel, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der Kerk, de Zeer Eerwaarde Heer JOANNES GEORGIUS VAN DER AA, in leven Deken en Pastoor te Ouderkerk a/A., in den ouderdom van bijna 69 jaren, diep betreurd door zijne gemeente, bloedverwanten en vrienden.

OUDERKERK a/A., den 9 Oktober 1857.

(3742) Met November aanstaande bestaat er in eene **Brood-, Beschuit- en Kleingoed-Bakkerij** gelegenheid tot plaatsing van een **LEERLING** of van iemand die eenigen tijd in het vak is werkzaam geweest. Adres met *franco* brieven bij T. C. VAN DER POST, te Maassluis.

Een R. K. Jongeling, omstreeks 18 jaren oud, goed kunnende schrijven, zag zich gaarne als **Volontair** geplaatst in een **Manufactuurwinkel** of **Manufactuur-Kantoor.** Adres bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam, onder Letter O. (3744)

Men vraagt in Gelderland ten spoedigste eene R. C. **Huishoudster**, van den beschaafden stand, met goede getuigschriften voorzien, de Keuken goed verstaande, met Linnengoed zeer goed kunnende omgaan, en liefst tusschen de 30 en 40 jaren oud. Zich te adresseeren met *franco* brieven onder letter W. met opgave van adres, aan het Bureau dezer Courant. (3728)

Gebreveteerde Roode mousserende

CHAMPAGNE

VAN

JACQUESSON & FILS,

à Châlons sur Marne.

Op *franco* aanvrage worden Commissiën van minstens 12 flacons opgenomen, door de firma Gezusters VERMEULEN, D, 149, te Breda. (5741)

(3737)

Het weder wordt van lieverlede kouder en doet nieuwe behoeften gevoelen. Wij vestigen derhalve de aandacht onzer vrienden op onzen nieuwen voorraad van **BESTE AMERIKAANSCHE OVERSCHOENEN**, warme en mooije **VILTPANTOFFELS**, in nette dessins, frissche kleuren en sterke kwaliteit.

Engelsche **VILTLAARSJES** of **SOKKEN** (*travelling Socks and Slippers*) voor het gemak en warme voeten op Reis, in Hôtels, Spoorwagens, Rijtuigen, enz.

Chemisch bereide Zolen van **GEMSENHAAR, GEZONDHEIDSZOLEN**, door Nederlandsche en Duitsche Geneesheeren aanbevolen. Ze worden in de Kous gedragen.

Waterstoven, Voetzakken, Speelkaarten, Domino- en Schaakspelen, Advertentie- en andere Gezelschaps- en Kinderspelen.

NIEUWE MOOIJE **KOLENBAKKEN**, verlakt met goudrand en versieringen TURFMANDEN in verschillende soorten. Engelsche HAARDSTELLEN. De verbeterde VUURMAKERS. Zeer voordeelige LAMPEN voor iedereens gading. Gevaarlooze LUCIFERS. Alle soorten NACHTLICHTEN. Patent WASKAARSEN. Katoenen en Zijden LAMPENPITTEN. Veel nieuws en mooïs in LAMPENKAPPEN en BALLONS.

VERKOOPHUIS.

AANBESTEDING.

Het Kerkbestuur te *Tuitjenhorn*, Bisdom van Haarlem, is voornemens onder nadere goedkeuring op Dingsdag den 20sten October 1857, des voormiddags ten 11 ure te Alkmaar in het logement den Burg in het openbaar aan te besteden

Het bouwen eener nieuwe Kerk met Toren en Pastorij.

De bestekken liggen ter lezing te Tuitjenhorn in de herberg bij G. BURGER, te Hoorn in den Doelen bij A. ELLERKAMP, te Haarlem in de Kroon en bij de Wed. TERBURG op de Varkenmarkt, te Amsterdam in het Hof van Braband bij REGGERS en in het Vosje bij FILBRY, te Utrecht in de liggende Os bij DE GROOT, te Arnhem in het Hotel des Pays-Bas bij HOLTUS en te Alkmaar in den Burg bij J. van den BERG, alwaar ook de teekeningen kunnen bezigtigd worden.

De aanwijzing in loco zal geschieden daags voor de aanbesteding.

De bestekken zijn op *franco* aanvragen tegen betaling van *f* 1 te verkrijgen bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN op de Breedestraat te Leyden. (3719)

(3743) Bij P. N. VERHOEVEN, te *'s Bosch*, ziet het licht en is bij zijne gewone Korrespondenten verkrijgbaar gesteld:

DE DWALING

VAN HET

PROTESTANTISME,

BEWEZEN

DOOR

J. B. MALOU,

Bisschop van Brugge.

Uit het Fransch vertaald door A. J. VAN BEMMEL, R. K. Pastoor te *Vreeswijk.*

In 12°. Prijs 65 Cents, *franco* per post 85 Cents.

LAMPRECHT'S LEKKERE GEKRISTALLISEERDE

BORSTKOEKJES

zijn aan te bevelen bij borst- en halsziekten, hoest, schorheid en heeschheid. Zij zijn een verzachtingsmiddel bij asthma en kortademigheid, die zij ook helpen genezen, en verdienen de voorkeur boven de andere bekende *Pâtes*, daar zij bij langer aanhoudend gebruik volstrekt geen maagzuur of verslijming veroorzaken. Het doosje kost 50 Ct.

ROCHE'S EMBROCATION, een zeer gunstig bekend uitwendig middel tegen kinkhoest, asthma, kortademigheid, verouderde hoest, enz.

De van ouds gunstig bekende Groenlandsche, van Elandsklaauw vervaardigde STUIPKORALEN.

VERKOOPHUIS en de bekende Dépôts. (3738)

(3740) De Boekhandelaars PETIT & C°., te Rijsenburg, hebben uitgegeven:

EENE KEURIGE KUNSTPLAAT,

VOORSTELLENDE:

Gezigt op het AARTSBISSCHOPPELIJK SEMINARIE van Utrecht

Rysenburg.

Officiëele Uitgave.

Geteekend door den Architect H. J. VAN DEN BRINK, en met de meeste zorg op steen gebragt en met tinten gedrukt, de uitvoering hiervan is zoodanig, dat deze Kunstplaat met regt onder de beste mag gerangschikt worden.

Deze uitgave is vereerd met de inteekening van Z. M. den Koning, HH. Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. den Bisschop van Utrecht, Mgr. den Bisschop van Haarlem, Mgr. den Bisschop van Breda en Mgr. den Bisschop van Roermond, benevens vele Eerw. HH. Geestelijken en andere aanzienlijke personen.

De uiterst geringe prijs is op Imperiaal . . . *f* 1.80
Eerste proefdrukken op Colombier . . . . . » 3.00

(3739) Door de Wed. J. R. ROSSUM, Boekhandelaar te Utrecht, is uitgegeven:

Een in kleuren gedrukt Plaatje,

voorstellende:

Het Aartsbisschoppelijk Seminarie te Rijsenburg.

Prijs *f* 0.65.

Bovengenoemde debiteert met goed succes:

Dat zij rusten in vrede! Gebeden voor stervenden en Overledenen, getrokken uit het gebedenboek voor R. K., door J. G. WENNEKENDONK, Pastoor. Derde druk . . . . *f* 0.45.
In zwart lederen band gebonden . . . » 0.70.

(3646) Door G. B. VAN GOOR, te Gouda, is uitgegeven en wordt steeds met veel succes gedebiteerd:

DE DERDE VERBETERDE EN BELANGRIJK VERMEERDERDE DRUK VAN

P. VAN DER BURG,

EERSTE

Grondbeginselen der Natuurkunde,

MET 600 HOUTSNEE-FIGUREN.

Ingenaaid . . . . *f* 4.90.
In geprest Linnen Band . . . » 5.25.

Mogt dit Werk in zijne beide eerste drukken reeds in zoo ruime mate de goedkeuring van Heeren Beoordeelaars en Docenten wegdragen, gewis zal het thans, na de zoo belangrijke verbeteringen en aanwinsten, die het ondergaan heeft, en waarvan schier elke bladzijde getuigenis draagt, een nog hoogeren bijval verwerven. De schoone vindingen van den jongsten tijd op het gebied der Natuurkunde, zijn door duidelijke beschrijvingen en figuren (waarvan vele tot dusver nergens elders te vinden zijn) in het helderst licht gesteld, de proeven zijn aanzienlijk vermeerderd; het hoofdstuk over het *licht* behandelt nu ook naar waarde de interferentie, polarisatie, enz.: kortom het Werk maakt in zijn nieuw gewaad ten volle aanspraak op den Titel van *Lees- en Leerboek der Natuurkunde in haren tegenwoordigen staat van vordering.*

Voor Schoolgebruik.

P. VAN DER BURG,

SCHETS DER NATUURKUNDE.

1e St. 2e verb. en verm. druk, met 65 Houtsn. Fig. [illegible]
Idem 2e „ 2e „ „ „ „ 55 „ [illegible]
Idem 3e „ „ „ „ „ 94 „ [illegible]
Bovenstaand Werkje compleet, met Alphabetisch Register [illegible]

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.